

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

КИЇВСЬКЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
(КИЇВСЬКА МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ)

відділення іноземної філології та світової літератури
секція англійської мови
базова дисципліна – англійська мова

ЛІНГВІСТИЧНИЙ ВПЛИВ НОРМАНСЬКОГО ЗАВОЮВАННЯ
НА РОЗВИТОК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Роботу виконала:
дійсний член МАН
Войналович Валерія Анатоліївна,
учениця 11-А класу
гімназії “ТРОЄЩИНА” II-III ступеня
Деснянського району

Педагогічний керівник:
Гатальська Валентина Іванівна,
учитель-методист англійської мови
гімназії “ТРОЄЩИНА” II-III ступенів
Деснянського району,
методист-кореспондент ІІПО
Київського університету ім. Б. Грінченка,
Заслужений вчитель України

КИЇВ 2016

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	
ЗМІНИ В АНГЛІЇ ПІСЛЯ НОРМАНСЬКОГО ПРАВЛІННЯ	5
1.1. Норманське завоювання з точки зору істориків	5
1.2. Землеволодіння	5
1.3. Центральна адміністрація	6
1.4. Фіскальна система	6
1.5. Соціальна сфера	7
РОЗДІЛ 2	
МОВНА СИТУАЦІЯ В АНГЛІЇ ПІСЛЯ ЗАВОЮВАННЯ	8
2.1. Трилінгвізм середньовічної Англії	8
2.1.1. Мова короля і придворних	8
2.1.2. Мова законодавства	9
2.1.3. Мова адміністрування і юстиції	9
2.1.3.1. Мова королівського і місцевого суду	9
2.1.4. Мова корінного населення	9
2.2. Вплив французької мови на англійську	10
2.2.1. Зміни у лексичному складі	10
2.2.2. Фонематичні зміни	12
2.2.3. Зміни правопису	12
2.2.4. Морфологічні зміни	15
2.2.5. Фразеологізми	16
2.2.6. Синоніми	16
РОЗДІЛ 3	
«КЕНТЕРБЕРІЙСЬКІ ОПОВІДАННЯ» ЯК ІЛЮСТРАЦІЯ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	17
3.1. Джефрі Чосер – батько літературної англійської мови	17
3.2. «Кентерберійські оповідання» як відображення життя середньовіччя	17
3.3. Французькі запозичення в «Кентерберійських оповіданнях»	18
3.4. Аналіз морфологічних змін в англійській мові на основі «Кентерберійських оповідань»	19
ВИСНОВКИ	21
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	23
ДОДАТКИ	24
Таблиця 2.2.1. Деякі запозичення з французької мови	24
Таблиця 2.2.3. Зміни у правопису англійської мови середньовіччя	34
Таблиця 3.3. Деякі запозичення з французької мови у «Кентерберійських оповіданнях» Д. Чосера	35
Таблиця 3.4. Зміни правопису в англійській мові на прикладі «Кентерберійських оповідань» Д. Чосера	39

ВСТУП

Англійська мова, найпопулярніша мова світу, налічує понад мільйон слів. Це більше, ніж у будь-якій іншій сучасній мові. Приблизно третину лексики складають запозичення з французької мови. Інтенсивний процес запозичень з французької мови розпочався після Норманського завоювання і тривав протягом декількох століть. Завоювання Англії норманами мало вирішальне значення для подальшого розвитку як самої країни, так і англійської мови та культури.

Норманське завоювання Англії почалося з перемоги норманів у битві під Гастінгсом у 1066 році, після якої Вільгельм, герцог Нормандії, став королем Англії.

Після завоювання влада опинилася в руках норманів, які були носіями французької мови, французької культури і французького феодального устрою. Англосаксонське населення продовжувало розмовляти англійською мовою, а з норманського діалекту французької мови утворилася англо-норманська мова, котра проіснувала як державна мова до кінця XIV століття. Протягом цього періоду англійська мова запозичила тисячі слів з французької мови. Серед 80000 найбільш уживаних слів сучасної англійської мови більше двадцяти тисяч – французького походження.

Метою даної роботи є дослідження лінгвістичного впливу норманського завоювання на подальший розвиток англійської мови.

Для досягнення цієї мети поставлені наступні задачі:

- проаналізувати ситуацію в Англії після Норманського завоювання та його вплив на життя різних верств населення;
- дослідити мовну ситуацію в Англії після норманського завоювання;
- визначити належність французьких запозичень до певної сфери суспільного чи політичного життя Англії.

Об'єктом дослідження є запозичення в англійській мові, предметом дослідження є французькі лексичні запозичення періоду середньовіччя після Норманського завоювання. Для дослідження лексики були вибрані слова з

«Кентерберійських оповідань» Джефрі Чосера, а також слова з етимологічних словників англійської мови.

Робоча гіпотеза дослідження полягала у тому, що проникнення французьких слів відбувалось у мову різних верств населення у різні сфери життя, і це можливо підтвердити аналізом лексики оповідань Джефрі Чосера, видатного поета, батька англійської літератури, який відіграв визначну роль у становленні літературної англійської мови. Своїми «Кентерберійськими оповіданнями» він висвітлив життя та мову різних верств населення країни.

Основний метод дослідження – історико-етимологічний. В роботі також використаний метод суцільної вибірки та метод кількісного аналізу. Відібрану лексику перевірено по двох етимологічних словниках англійської і французької мови. Класифікована і узагальнена лексика подана у таблицях.

РОЗДІЛ 1

ЗМІНИ В АНГЛІЇ ПІСЛЯ НОРМАНСЬКОГО ПРАВЛІННЯ

1.1. Норманське завоювання з точки зору істориків

У різні історичні періоди Норманське завоювання оцінювалось британськими істориками по-різному. Але всі історики, одностайні в тому, що воно стало надзвичайно важливою подією в історії Англії.

Тривалий час до 18 століття існував термін «Норманське ярмо» (The Norman yoke), прихильники якого, такі як Е. Фрімен, описували цей історичний період як період радикального знищення «стародавнього вільного англосаксонського народу» іноземними завойовниками.

На думку інших істориків, таких як В. Стаббс, Норманське завоювання відбулося в період великої небезпеки для майбутнього Англії, коли англійці «не мали ні короля, ні ради, ні управління». «В результаті завоювання відбулося злиття добре консолідованої норманської державності з добре організованою англосаксонською системою місцевого самоуправління, яка спиралась на старі вільні германські інституції громади».

Більшість сучасних істориків оцінюють Норманське завоювання Англії, комплексно, описують не тільки жорстокість вищеназваного періоду, а й відмічають його прогресивність у часі для економічного і політичного розвитку країни, для об'єднання країни та становлення сильної централізованої влади.

1.2. Землеволодіння

Вільгельм I після завоювання проголосив, що всі землі Англії належать йому по праву завоювання. Всі володіння, які належали англосаксонським лордам, були конфісковані. В результаті одна сьома країни належала тепер королю-норману. Решту земель король роздав нормандцям, які брали участь у завоюванні, а також англосаксонським землевласникам, які його підтримували.

Вільгельм, як король Англії та герцог Нормандії, став найбагатшим феодалом. Тільки в Англії його володіння склалися з 1420 маєтків. Могутні барони мали від 100 до 400 маєтків, а деякі і більше. Монастирі мали до 1700 маєтків.

Була запроваджена феодальна система землеволодіння. Кожен норманський барон, отримуючи маєток, присягав королю на особисту відданість і ставав його васалом. Найбагатші барони віддавали частину своєї землі біднішим землевласникам, а васали цих баронів роздавали землі ще біднішим. Кожний барон, отримуючи землю, зобов'язувався відбувати військову службу у свого хазяїна, разом зі своїми озброєними лицарями.

1.3. Центральна адміністрація

Важливим нововведенням стало запровадження поста канцлера 1068 р, відповідального за організацію ведення канцелярських справ короля.

Вільгельм I призначав на чолі кожного округу шерифа. Через шерифів король здійснював контроль над своїми васалами, справляв правосуддя в окрузі, управляв від імені короля на усіх окружних судових засіданнях, збирав податки та сплачував їх у королівську казну, був відповідальний за збір воїнів для короля.

Вільгельм I замінив Вітенагемот на Велику Раду, що складалася з єпископів та баронів. Однією з функцій Великої Ради було здійснювати Верховний суд.

1.4. Фіскальна система

У 1086 році Вільгельм Завойовник провів перший перепис населення та приватної власності в Англії. Англосаксонці, яким це нагадувало церковні малюнки на тему "Судний день", назвали книгу реєстрації майна "Книгою Судного дня". Цей унікальний документ зберігся до нашого часу і дає нам детальну інформацію про Англію тих часів.

Після перепису Вільгельм I знав точну вартість усіх маєтків та вимагав від баронів певну кількість вояків, пропорційну вартості маєтків.

Великі зміни відбулися у житті селянства в результаті перепису. До завоювання частина селян були кріпосними, а частина вільними. Після перепису майже всі селяни стали кріпосними.

1.5. Соціальна сфера

Прямим наслідком вторгнення була практично повна ліквідація старої англійської аристократії і втрата англійцями контролю над католицькою церквою в Англії. Вільгельм систематично усував англійських землевласників та передавав їхні статки своїм континентальним послідовникам. Так, всі найважливіші посади займали нормани. Тепер до складу Великої Ради входили тільки нормани. Усі шерифи, державні службовці, єпископи та абати також були норманами. Оскільки вони склали меншість у країні, то, щоб утриматися на завойованій землі, вони консолідувались навколо короля.

Завоювання створило новий панівний клас - лицарів і баронів нормандського походження. Нова знать була зобов'язана своїм становищем королю і виконувала цілий комплекс обов'язків стосовно монарха.

Життя селян після норманського завоювання було жахливим. Нормани ставилися до Англії як до завойованої країни. Завойовники спустошували та спалювали селища, щоб зробити полювальні угіддя; запроваджували жорстокі закони; феодали і священники постійно збільшували податки. Це спричиняло супротив простого населення проти своїх гнобителів.

Отже норманське завоювання, змінивши власників землі, прискорило процес феодалізації Англії та збільшило ступінь закріпачення селянства. З появою норманів з'явилися нові явища у житті країни, нові види діяльності, нові відносини між людьми і, як результат – нові лексичні запозичення в англійську мову.

РОЗДІЛ 2

МОВНА СИТУАЦІЯ В АНГЛІЇ ПІСЛЯ НОРМАНСЬКОГО ЗАВОЮВАННЯ

2.1. Трилінгвізм середньовічної Англії

Після завоювання нова норманська аристократія перетворила англосаксів на своїх підданих. Новий правлячий клас Англії – феодалі і духовенство – складався майже повністю з норманів, які розмовляли на норманському діалекті французької мови, мовою латинського типу. Англосакси розмовляли англійською мовою, мовою германського походження. Записи велися латинською мовою. Нормано-французька мова стала офіційною мовою країни, нею також користувалися у суді. Усі офіційні документи писали французькою або латинською. Освічене духовенство, в основному, користувалось латинською мовою. Багаті англосакси вважали вигідним для себе вивчати мову панівного класу. Тільки селяни та міщани розмовляли англійською. Нормани відносились до англійської мови, як до різновиду селянського діалекту і не звертали на неї особливої уваги. Таким чином, досить тривалий час, на острові співіснували три різні мови.

2.1.1. Мова короля і придворних

Король і його придворні спілкувалися французькою майже до кінця 14 століття. Протягом цього періоду шлюби з французькими принцесами тільки підсилювали статус французької мови серед правлячого класу Англії. Проте вже протягом 13 століття зросла кількість шлюбів норманів з англосаксами. Французька мова повільно поступалася англійській і згодом стала другою мовою спілкування. Протягом Столітньої війни почало зростати почуття патріотизму і англійського націоналізму, що разом понизило статус французької мови. Англійська мова вже була рідною мовою короля Генріха IV (1399-1413). Він став першим королем після завоювання, який приносив присягу англійською мовою під час коронування, а його син, Генріх V (1413-

1422), першим почав писати англійською. До кінця 15 століття французька стала другою мовою спілкування поступившись англійській.

2.1.2. Мова законодавства

Від Норманського завоювання до кінця 13 століття латина була мовою, якою писались офіційні документи, а нормано-французькою розмовляла правляча еліта. Проте дуже важливі документи, такі як «Велика Хартія» (Magna Carta), були перекладені на нормано-французьку у 1215 році. Перший документ, написаний англо-норманською мовою, був статут, підписаний у 1275 році. Отже, з кінця 13 століття англо-норманську мову використовували в офіційних документах, на яких стояла печатка короля, хоча печатка лорда-канцлера ставилась на документах, написаних латиною аж до кінця середніх віків. Англійська мова стала офіційною мовою парламенту і законодавства у 15 столітті після того, як нею почали розмовляти король і правляча еліта.

2.1.3. Мова адміністрування і юстиції

Протягом 12 століття відбувався подальший розвиток адміністративних і юридичних інституцій. Оскільки король і його юристи розмовляли нормано-французькою, то ця мова була офіційною мовою цих інституцій.

2.1.3.1. Мова королівського і місцевого суду

Починаючи з 12 століття аж до 15 століття у судах використовувалися три мови. Латиною писали, нормано-французьку використовували як усну під час судового процесу, а англійською спілкувались між собою судді, адвокати, ті хто позивався чи свідки. Суддя виносив вирок усно норманською, а записували латинською. Лише найнижчі суди проводили слідство повністю англійською мовою.

2.1.4. Мова корінного населення

Хоча більшість простого населення розмовляла англійською, французька мала статус престижу, як друга мова, котру вивчали у школах, як мову-посередника для вивчення латини. У судах судді повинні були знати французьку, щоб зрозуміти звернення адвокатів. Французьку використовували торговці для ведення бізнесу, особливо для торгівлі з

континентом. У деяких церквах використовували французьку для світського спілкування.

Нормани-завойовники змушені були спілкуватися з корінним населенням, яке їх обслуговувало, і тому вони вивчали мову своїх слуг. Багато з них одружилися з англосаксонськими жінками, їх діти та онуки росли, розмовляючи вже англійською мовою. Довгий час велика кількість населення була двомовною. У цей період відбулося найбільше запозичень з французької мови в англійську. [див. табл.2.1.1.] Через декілька поколінь потомки норманів, що прийшли разом з Вільгельмом, вивчили рідну мову простих людей Англії. Певні історичні події змусили аристократів сприяти розвитку англійської мови і через деякий час англійська мова стала мовою освіченого класу та офіційною мовою всієї країни.

2.2. Вплив французької мови на англійську

Після вторгнення норманів, їх вплив на англійську мову був настільки великим, що англійська мова через певний час після норманського завоювання вже дуже відрізнялася від мови англосаксів до завоювання. Французький вплив можна побачити в різних частинах мови.

2.2.1. Зміни у лексичному складі

Французька мова вплинула на англійську головним чином завдяки запозиченню великої кількості лексики [див. табл.2.2.1.]. Слід зазначити, що однією з характеристик старої англійської було збільшення словникового запасу, головним чином, за допомогою префіксів і суфіксів. Але ця особливість була дещо ослаблена в середньовіччі. Часто, коли нове слово можна було б легко переформувати на властиві староанглійській мові слова, позичалися французькі слова. Крім того, англійська мова запозичила слова, еквіваленти яких вже існували у мові.

Один з факторів запозичень нових слів - престиж. Мови, якими розмовляли різні верстви населення, не могли мати однаковий статус у суспільстві. Мова

панівного класу вважалася більш престижною. Ось чому після норманського завоювання спостерігається величезний приплив французьких слів в англійській мові, які в основному пов'язані з урядом та адміністрацією, релігією, армією, та мистецтвом. [див. табл.2.2.1.]. Ці лексичні одиниці відображали інтереси франкомовної правлячої еліти.

Проте, слід зазначити, що не всі французькі запозичення пов'язані з панівними класами. Низькі і середні класи англійців намагалися спілкуватися зі своїми начальниками французькою,- думали, що це вишукано говорити по-французьки, і змішували їх англійську мову з французькими словами і виразами.

Як згадувалося раніше, інтенсивний французький вплив на англійську мову почався не відразу після завоювання. Найбільше запозичень було між 1250-1400, оскільки після 1250 року панівні верстви почали використовувати англійську мову. Оскільки вони не знали англійську досконало, то змушені були використовувати і французькі слова. Таким чином панівні верстви перенесли в англійську мову велику кількість французьких слів.

Крім того, необхідно відзначити, що хоча запозичення французьких слів в англійську мову призвело до зникнення багатьох англосаксонських слів, багато англійських слів продовжували використовуватися поряд із французькими еквівалентами. Наприклад, *amity* (дружба) означає формальні дружні відносини, особливо між націями або державами, і тому не вистачає теплоти слова *friendship* (дружба). Слово *help* (допомога) висловлює велику залежність і більш глибоку необхідність, ніж *aid* (допомога). Французькі запозичення прийшли з різних частин мови.

Першими французькими словами, що перейняли англійські низи, були вигуки, такі як: *alas, sure, a dieu, perhaps*. Англійська мова також запозичила іменники, дієслова і прикметники, хоча майже всі англійські службові мають староанглійське походження. Наприклад, ознакою французького впливу є складений прийменник *because of*, який є англійською версією французького виразу '*par cause de*'.

Необхідно також відзначити, що серед слів, які запозичила англійська мова, деякі вже вийшли з ужитку в країні, деякі приголосні були прибрані, а звуки деяких інших були змінені. Наприклад, англійська зберігає звук <s>, який французи втратили в багатьох словах, таких як: *beast* і *feast*, що звучать як *bête* і *fête* в сучасній французькій мові. Масштаб французького впливу на англійську мову був настільки великим, що французькі слова склали половину англійської лексики. Проте, слід зазначити, що, незважаючи на велику кількість запозичень з французької мови, базові слова англійського словника і більшість слів, які належать до повсякденної мови, це слова германського походження.

2.2.2. Фонематичні зміни

Введення надто багато французьких слів в англійській мові привели до деяких змін у вимові слів. У старій англійській мові були фонemi /f/ і /s/, які мали відповідно алофони [f] і [s], які використовувалися на початку і в кінці, і [v] і [z], які використовувались у середині слів між дзвінкими звуками. Проте, введення таких норманських французьких слів, як: *veal* (телятина), *victory* (перемога), *zeal* (завзяття) і *zodiac* (зодіак) з початковими [v] і [z] ввели [v] і [z] в контексти, де вони не з'явилися раніше. Таким чином, [v] і [z] стали окремими фонemi. Крім того, англійська перейняла французькі дифтонги /ji/ і /ui/, які використовувались у французьких запозичених словах

2.2.3. Зміни правопису

На початку середньо-англійського періоду, який починається з Норманського завоювання 1066 року, мова була синтетична; в кінці цього періоду відношення між елементами речення залежало, в основному, від порядку слів. З 1200 року з'явилось закінчення множини іменників “-es”.

Деякі слова староанглійської мови, у яких відбувалось чергування кореневого голосного у множині, збереглися, такі як *man - men*, *foot - feet*.

У середині тринадцятого століття, англійська мова почала використовуватись, як писемна мова. Церковні писарі почали переписувати тексти англійською мовою. Ці писарі, які навчалися у Франції і були знайомі

з французами, поступово змінили англосаксонські форми латинських букв на французькі. (Див. таб. 2.2.3.) Ця зміна не була успішною, оскільки більшість французьких букв були майже такі ж, що раніше використовувались у староанглійській мові.

Часто вживана староанглійська літера <æ> була першою, яку викинули з англійського алфавіту. *æfter*, *æsc*, *græs* є прикладами староанглійських слів. Літера <ð> практично зникла до 1300 року, До кінця середньо-англійського періоду, близько 1400 року, <th> було поступово введено.

Англосаксонська літера <c> (спочатку звучало як [k] при будь-якому розміщенні) часто замінювалась <k> письменниками перед голосними переднього ряду <e>, <i> і <y>, але залишались перед голосними заднього ряду <a>, <o> і <u>. З іншого боку, французька літера <c> звучала як [s] перед голосними переднього ряду і використовувалась у словах англо-французького походження, таких як: *certain*, *city*. Введення цих слів в англійській мові, призвело до деякої плутанини у вимові. Буква <c> вимовлялася як [k] перед голосними заднього ряду і [c] перед голосними переднього ряду, а якщо у цих корінних словах літера <c> вимовлялася як [k] перед голосними переднього ряду, то тоді літера <k> використовувалась замість <c>. Таким чином, англосаксонське слово *cyning* перетворилося на *king* і *cene* стало *keen*.

У староанглійській мові літера <c> використовувалась для позначення звуку /tʃ/, але після норманського завоювання цю літеру замінило французьке буквосполучення <ch>. Таким чином, староанглійське слово *cild* замінило середньо англійське *child* (дитина). Крім того, буквосполучення <sc>, яке позначало звук /ʃ/ поступово перетворилась на <sh> або <sch>, як у словах *shield* (щит) і *sheep* (овечка), які записувались як *sciold* і *sceap* в староанглійській мові.

Англо-саксонське буквосполучення <cw> було перетворене на <qu>. Отже, староанглійське слово *sweep* було замінено на *queen* (королева). Буквосполучення <hw> було змінено на <wh>. (Див. таб. 2.2.3.)

У староанглійській мові літера <Ʒ> використовувалась для позначення звуку / ǰ / . Ця літера була замінена французькою < g > . Із введенням французьких слів у англійську мову цей новий знак також використовувався у значенні, яке він мав на старофранцузькій мові перед <e> і <i> , тобто /gʒ/. Французькою мовою <g> і <j> завжди вимовлялися як /gʒ/ (*gentil, geste, juge*), викликаючи цим двозначність, оскільки в кількох словах < g > вимовлялась як / ǰ / перед голосними переднього ряду. Щоб вирішити цю проблему <gu> була введена. Таким чином, староанглійські слова *gild* і *gest* змінилися на *guild* (гільдія) і *guest* (гість). Буквосполучення <gg> замінила староанглійську <cg>, яка вимовлялася як /gʒ/ у середині та кінці слова. Пізніше вона записувалась, як <dg(e)>, як в сучасному виконанні . Цей звук спочатку не використовувався в староанглійській мові, доки не був введений завдяки французьким запозиченням.

Знаки, що позначали подовження голосних також були прибрані з середньоанглійської мови. Староанглійська мова <u> використовувалась для позначення голосних заднього ряду [i :] (довга) і [J] (коротка) . Проте , французькі письменники змінили <u> на <ou>. Таким чином, *hus* записувався, як *hous*, і *mus* записувався, як *mous*. Вони також змінили довгий <o> на <oo>, як у *hoot* - *home* (будинок) .

Голосні <u> і <y> у староанглійській мові були лише голосними, в середньоанглійській вони стали використовуватися для позначення приголосних також.

Крім того, звук [j] записувався як <Ʒ> у староанглійській мові, але під впливом французької він змінився на <y>. Звуки /j/ і /g/ записувались, як <Ʒ> у староанглійській мові.

Французький народ не вимовляв літеру <h> на початку слова . Тому деякі запозичені з французької слова, на початку яких була літера <h>, вимовлялися з або без /h/ середньоанглійською мовою. Проте , <h>

поступово почав вимовлятися у всіх словах, крім кількох, таких як: *honour* (честь) , *honest* (чесний) , *hour* (година) і *heir* (спадкоємець). В Англії *hotel* (готель) вимовляється з і без /h/.

Іноді французька орфографія змішувалася з нормандською фонетикою: слово *sugar* (цукор) відображає нормандське вимова ([shukr]), але французький правопис (*sucré*).

2.2.4. Морфологічні зміни

Із запозиченням великої кількості французьких слів, французькі афікси знайшли своє місце і у англійській мові. Крім того, англійські суфікси також додавались до запозичених французьких слів. Гібридні слова такого роду можна знайти в більшості мов. Проте, слова, утворені з рідного кореня та іноземного закінчення, такі як: *bearable* (терпимий), *breakage* (поломки), *hindrance* (перешкода), *murderous* (вбивство) і *bakery* (хлібобулочні вироби), в більшості мов зустрічаються рідше, ніж в англійській. Деякі з французьких афіксів, які приєднались до англійських слів (французька мова позичила деякі зі своїх афіксів з інших мов):

- префікси: *con-*, *de-*, *dis-*, *ex-*, *pre-*, *en-*, *pro-*, *trans-*;

- суфікси: *-ee*, *-ance*, *-ant*, *-ation*, *-ment*, *-ism*, *-ity*, *-able*, *-al*, *-ous*, *-jy*, *-ize*.

Наприклад, велика кількість французьких слів було утворено з суфіксом *-ance*, *-ence*: *ignorance*, *entrance*, *innocence*.

Суфікс *-ess*, застосовуваний для утворення іменників, що позначають жінок, проник в англійську мову в словах: *princess*, *baroness*.

Потім його стали приєднувати до англійських коренів: *goddess*, *murderess*.

Французький суфікс *-able*, *-ible*, який утворює прикметники із значенням "що може піддатися дії, яка позначається дієсловом", проник в англійську мову в словах: *admirable*, *tolerable*, *flexible*.

Префікс *-dis-*, *-des-* з від'ємним значенням, проник в англійську мову в складі багатьох французьких слів (*disappoint*, *disdain*).

І став вживатися для утворення нових слів від англійських коренів: *disown*, *disburden*.

2.2.5. Фразеологізми

Англійська мова також запозичила досить велику кількість французьких фразеологізмів. Деякі з цих фразеологізмів використовуються в своїх французьких формах, таких як: *au contraire*, *force majeure*, *a la mode*, *vis a vis*, *repondez s'il vous plait*. Проте, інші перейняті фразеологізми перекладені англійською мовою, такі як: *how do you* використовується замість *comment fait vous*; *It's me = c'est moi*; *that goes without saying = cela va sans dire* тощо.

2.2.6. Синоніми

Слід зазначити, що є деякі французькі слова, які були запозичені двічі в різні періоди в історії англійської мови, такі як: *salon*, *saloon*(салон); *chief* і *chef* (начальник). Однією з причин різниці у вимові і наголосі цих слів полягає в тому, що французька мова зазнала змін від середньовічних часів. Наприклад, в старо-французькій буквосполучення <ch> вимовлялася, як [tS], як у слові *chief*(головний), але в сучасній французькій мові звук <ch> зміщується на [S], як у слові *chef*(головний).

Одним з наслідків запозичення стало виникнення етимологічних дуплетів, тобто слів, які мають одну й ту ж основу запозичення, але значення у них різне, різні вимова і написання. Наприклад: *catch* і *chase*, *goal* і *jail*, *channel* і *canal*. Більшість існуючих сучасних дуплетів – слова романського походження.

Отже, найвагомим наслідком впливу французької мови на англійську після Норманського завоювання було збагачення словникового складу англійської мови за рахунок запозичень з французької мови. Французькі запозичення цього періоду – це слова, які набули вжитку у галузі державного управління і військової справи, релігії і юриспруденції, придворного життя і етикету, кулінарії та одягу, літератури та мистецтва, а також повсякденного життя. Завдяки французькій мові в англійській мові відбулись граматичні зміни, фонематичні зміни та зміни правопису. Але, не зважаючи на такі глибокі зміни, англійська мова залишилась мовою германської групи з усіма її характерними рисами, збагативши свій словниковий склад.

РОЗДІЛ 3

«КЕНТЕРБЕРІЙСЬКІ ОПОВІДАННЯ» ЯК ІЛЮСТРАЦІЯ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

3.1. Джефрі Чосер – батько літературної англійської мови

Звернемося до творів Джефрі Чосера як до одного з видів історичних джерел, оскільки життя і творчість поета тісно пов'язані з історичним періодом інтенсивних французьких запозичень в англійську мову. Самого Джефрі Чосера вважають батьком літературної англійської мови[1].

Джефрі Чосер у різні періоди свого життя спілкувався з представниками різних верств населення і різних професій, що дозволило йому глибоко вивчити різні сторони життя тогочасного суспільства.

Професійне життя Чосера було дуже різноманітним. Він був не тільки видатним письменником, але й соціальним службовцем та дипломатом за часів трьох королів Англії. Занурений у дворянське життя виконуючи різні державні обов'язки, які занесли його аж в Італію, Чосер знаходив час перекладати французькі та латинські роботи. Він написав під впливом французької культури декілька світських поем алегоричного походження (The Book of Duchess, The House of Fame, The Parliament of Fowls), і окрім всього цього він написав найвидатніший свій твір - «Кентерберійські оповідання» (приблизно після 1387р). Джефрі Чосер писав англійською мовою.

3.2. «Кентерберійські оповідання» як відображення життя середньовіччя

Головним твором Чосера стали «Кентерберійські оповідання», де у повній мірі розкрилася зацікавленість автора до політичних, економічних, релігійних та етичних аспектів життя Англії, а головне – до своїх сучасників – людей різних верств населення, до людей різних професій.

«Кентерберійські оповіді»- це збірка з 22 віршованих і двох прозових новел, об'єднаних загальною рамкою.

Ці оповідання науковці оцінюють як «енциклопедію літературних жанрів середньовіччя». Разом з тим у творі розкривається й інший важливий аспект оповідань — детальний опис представників трьох головних верств тодішнього суспільства: аристократів, священиків та простих людей.

За сюжетом, 29 пілігримів розповідають історії, подорожуючи з передмістя Лондону в Кентербері, щоб поклонитися мощам святого Беккета. Пілігримів з різних прошарків населення веде їх поводитир Гарі Бейлі. Кожен пілігрим мав розповісти чотири історії (дві на шляху в Кентербері і дві дорогою назад).

Починається книга з історій про лицарство. Пізніше моряк розповідає історію про торговця, чия скаредність призводить до невірності жінки та втрати грошей. Деякі з історій мають магичні властивості. Пілігрими Чосера також розповідають історії, в яких головними героями є тварини.

Паломників можна поділити на декілька груп: тут і військові люди, і жителі сільської місцевості, і городяни, і служителі церкви, і представники міської інтелігенції (юрист, лікар, студент), - досить інформативне джерело для дослідження запозичень з французької мови, яких у його творах дуже багато.

Наявність великої кількості французьких слів свідчить про те, що вони стали невід'ємною частиною лексики різних верств населення Англії і вживались у повсякденному спілкуванні. [див.табл.2.2.1.]

3.3.Французькі запозичення в «Кентерберійських оповіданнях»

Напевно найбільшим внеском Чосера у розвиток англійської літературної мови є вживання героями розмовної лексики, замість престижних тоді старо-французької та латинської мов. Разом з тим автор використовує французькі запозичення, які знаходяться у постійному вжитку різних верств населення.

Під час дослідження «Загального прологу» було виписано 150 запозичень [див.табл.3.3.] з французької мови. Серед них 21 слово – це лексика на феодальну тематику, 23 слова відносяться до релігійної лексики, 16 слів – терміни державного управління, 14 – військові терміни, решта – слова повсякденного вжитку.

В результаті дослідження «Оповідання лицаря» було виявлено 186 французьких запозичень, які належать до різних частин мови. Семантично більшість слів відноситься до феодальної великосвітської термінології – 42 слова, 25 слів – терміни державного управління, 11 слів – військова термінологія, 16 слів – судочинство, 37 слів – релігійні поняття, 6 слів – професійні терміни, решта 49 – слова повсякденного життя.

В «Оповіданні монастирського капелану» знайдено 108 французьких запозичень. Із них 25 – слів відносяться до феодальної термінології, 28 – церковні терміни, 9 – військова лексика, 5 – судові терміни, 11 – державне управління, 7 – професійна термінологія, решта – слова повсякденного вжитку.

3.4. Аналіз морфологічних змін в англійській мові на основі «Кентерберійських оповідань»

Для аналізу морфологічних змін у англійській мові були взяті уривки із «Кентерберійських оповідань» Джофрі Чосера, а саме: «Загальний пролог», «Пролог лицаря», «Пролог сквайра», «Пролог ігуменї», «Пролог жінки з Бата» (див. табл. 3.4). В досліджених уривках було знайдено достатньо прикладів того, що англійська мова змінилася під впливом норманського завоювання.

У цих прологах було знайдено 21 слово, в яких з'явилося закінчення множини іменників “-es: shoures, lordes, croppes, foweles, corages, pilgrimages, palmeres, shires, chambres, stables, batailles, lystes, lokkes, songes, arwes, lippes, houndes, bedes, spores, housbondes, remedies.

Буквосполучення <th>, яка була поступово введена замість англосаксонської <ð>, зустрічається 127 разів: the, scathe, they, soothly, worthy, youthe, hath, bathed, nathelees, trouthe, thries, this, lengthem, strengthe, month, dooth.

Використання літери <k> замість <c>, коли у корінних словах літера <c> вимовлялася як [k] перед голосними переднього ряду (<e> , <i> і <y>), можна знайти у таких словах (4): ilke, kene, bokeler, take.

Заміна староанглійської літери <c> на французьке буквосполучення <ch> для позначення звуку /tʃ/ спостерігається у словах (11): swich, charitee, coverchiefs, chirche, chaunce, march, chambres, ech, pynched, brooch, which.

Буквосполучення <wh>, яке замінило <hw>, зустрічається 17 разів: whan, which, whil, whiche, whyte.

Введення французької літери <g> та її використання перед <e> і <i> для позначення звуку /gʒ/ змінило такі слова (16): offrynge, straunge, wandrynge, targe, large, yonge, engendred, pilgrymage, seege, gernade, habergeon, gentil, viage, age, visage, usage.

Відображенням заміни літери <u> на буквосполучення <ou> слугують такі слова (5): ground, pound, housbondes, aboute, koude.

Як показало дослідження, у кожному з «Кентерберійських оповідань» є французькі запозичення і переважна більшість їх відноситься до феодальної та релігійної термінології. Таблиця 3.3. ілюструє французькі запозичення, які стосуються різних сфер життя середньовічної Англії.

Отже на основі дослідження можна зробити висновки, що проникнення французьких слів відбувалось у різні сфери життя різних верств населення.

Найбільше запозичень стосувалося термінів феодальних відносин, військової термінології, юридичних та релігійних термінів.

ВИСНОВКИ

Формування і розвиток Великобританії, як сучасної держави, її соціального і культурного життя, сучасної англійської мови тісно пов'язані з вторгненням і поселенням на території острова норманів, яке відбулось у 11 столітті.

Норманське завоювання мало вирішальне значення для історії Великої Британії - оскільки Вільгельм не тільки об'єднав країну, - він приніс з собою більш прогресивний на той час континентальний феодалізм. Проте становлення феодальної держави відбувалось на фоні жорстоких придушень повстань англосаксів, та безжалісного знищення тих людей, які протистояли свавіллю завойовників.

Вільгельм Завойовник зміцнив королівську владу, замінивши англійську знать французькою, котра принесла з собою на Британські острови свою мову, культуру, звички і традиції. Норманська аристократія відібрала землю у англійської аристократії, а більшість англосаксонського населення перетворила на своїх підлеглих. Все це змінило не тільки соціальний і політичний устрій Англії, а і закони, звички, традиції та мову.

Англійська мова зазнала особливо значних змін. Норманська аристократія спочатку не бажала розмовляти мовою завойованого народу. Але поступово становище змінилось, оскільки нормани не могли повністю ігнорувати мову, котрою розмовляло більшість населення країни.

Дві мови: французька і англійська - співіснували на острові тривалий час, але поступово нащадки норманів почали вивчати мову місцевого населення. Англосакси також вивчили багато французьких слів та фраз, котрі давали можливість спілкуватись зі своїми новими хазяїнами. Пройшло багато часу, перш ніж англійська мова знову стала офіційною мовою держави.

Отже, слова германського походження створили базис сучасної англійської мови - це слова повсякденного вжитку. А слова, що означали нові явища, більш складні, абстрактні поняття були запозичені з французької.

Таким чином, запозичення великої кількості французьких слів було обумовлене політичним пануванням норманів у 11 -13 століттях і

використанням французької мови при королівському дворі, у парламенті, суді, церкві, у школах. Найбільше французьких запозичень відбулось у сфері феодальних відносин, які означали посади, відносини між людьми, нові інституції, релігійні та військові терміни.

Після завоювання англійська мова запозичила з французької мови близько 30000 слів. Зміни також відбулись у вимові, правопису та граматиці.

Протягом середніх віків англійська мова з синтаксичної перетворилась на аналітичну мову.

Університети - ще одна позитивна риса середньовіччя. Найстаріші з них, це Оксфорд і Кембридж. Якщо на початку 12 століття навчання велось латинською мовою, то на кінець 14 століття у цих університетах вже користувались англійською мовою усно і письмово.

Як показують дослідження, відразу після завоювання у країні співіснували три мови: мова панівного класу – французька, мова церкви і судочинства – латинська та мова простих людей – староанглійська мова. Поступово, в результаті взаємодії та спілкування різних верств населення між собою з трьох мов утворилась сучасна англійська мова, яка багато в чому відрізняється від староанглійської. Але, не зважаючи на такі глибокі зміни, англійська мова залишилась мовою германської групи з усіма її характерними рисами. У боротьбі французької і англійської мови перемога дісталась англійській, котра значно збагатилась за рахунок французької. Гіпотеза про те, що французькі запозичення проникли у мову різних верств населення у різні сфери життя підтвердилася.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Robinson I., Chaucer and the English traditions, Cambridge, 1972;
2. The New Bantam English Dictionary, New York, USA, 1989
3. Chibnall, M., Anglo-Norman England (1066-1166), London, 1989
4. Loyn, H.R., The Anglo-Saxon England and the Norman Conquest, 1994
5. Bell, J.J., The History of England, St. Petersburg, 1996
6. McDowall D., An Illustrated History of Britain, Longman, 1997
7. Merriam Webster's Collegiate Dictionary, Springfield, USA, 1997
8. A.S. Hornby, Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, Oxford University Press, 2000
9. I. I. Singh, The History of English, London, Hodder Arnold, 2005
10. Algeo J., The Origins and the development of the English language, Wadsworth, Boston, USA, 2010
11. Freeman, E., A., The History of the Norman Conquest of England, Cambridge University Press, 2011
12. Morris M., The Norman Conquest, London, 2012
13. «Проблема норманнского завоевания в английской исторической мысли XVII - начала XX в.в.» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.omsu.omskreg.ru/histbook/articles/y1996/a074/article.shtml#1>
14. Stehr C., «The French influence on the English vocabulary in Middle English» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.grin.com/en/e-book/73834/the-french-influence-on-the-english-vocabulary-in-middle-english>

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ:

en.wikipedia.org/ Нормандське завоювання Англії

en.wikipedia.org/ William Stubbs

www.luminarium.org/ Canterbury Tales

ДЕЯКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

сфери запозичення	англійські слова	французькі слова
слова, що пов'язані з феодалними відносинами	marquis	marquis
	baron	baron
	bailiff	bailliffe
	count	comte
	duke	duc
	feudal	feodal
	franklin	frankeleyn
	homage	homage
	heir	heres
	manor	manoir
	obey	obeir
	peer	per
	power	poeir
	prince	prince
	revenue	revenue
	serf	serf
	serve	servir
	vassal	vassal
	villain	vilein
	noble	noble
royal	royal	
viscount	vicomte	
constable	connétable	
vicar	vicaire	
dean	doyen	
courtier	courtisan	

сфери запозичення	англійські слова	французькі слова
слова, що пов'язані з законами та управлінням	bailiff	bailliffe
	chancellor	chancelier
	defendant	defendent
	judge	juge
	jail	geôle
	jury	jury
	larceny	larcin
	parliament	parlement
	plaintiff	plaignant
	plea	appel
	verdict	verdict
	prison	prison
	revenue	revenu
	state	état
	tax	taxe
	governor	governor
	court	cour
	crime	crime
	felony	félonie
	sue	sue
	fee	frais
	advocate	avocat
	complaint	plainte
	accuse	accuser
	act	acte
	disclaim	déclinent
sentence	sentence	
people	peuple	
crown	couronne	

	reign	régner
	treaty	traité
	council	conseil
	cabinet	cabinet
	city	cité
	minister	ministre
	nation	nation
	village	village
	domicile	domicile
	liege	lige
	assembly	assemblage
слова, що пов'язані з релігією та церквою	abbot	abbé
	angel	aungel
	chaplain	chapelain
	chantry	chaunterie
	chapter	chapitre
	clergy	clergé
	cloystre	cloister
	friar	frère
	parish	parish
	parishioner	parisshen
	person	parson
	prayer	prière
	preach	prêcher
	priest	prêtre
	prelate	prelate
	religion	religioun
sacrament	sacrement	
pilgrimage	perelinage	

	saint	saint
	saviour	saviour
	serve	serve
	service	service
	sermon	sermon
	ceremony	cérémonie
	baptism	baptême
	Bible	Bible
	lesson	leçon
	relic	relique
	miracle	miracle
	disciple	disciple
	pardoner	pardonneur
	abbey	abbaye
	confession	confession
військові терміни	artillery	artillerie
	captain	capitaine
	company	compagnie
	cavalcade	cavalcade
	corporal	corporel
	defence	défense
	donjon	donjon
	enemy	ennemi
	castle	castel
	marine	marin
	sergeant	sergent
	siege	siege
	soldier	soldat
	volunteer	volontaire

	army	armée
	battle	bataille
	retreat	retraite
	guard	garde
	spy	spy
	regiment	régiment
	banner	bannière
	victory	victoire
	officer	officier
	lieutenant	lieutenant
слова, що пов'язані з їжею та кулінарією	beef	bœuf
	boil	bouillir
	broil	broil
	butcher	boucher
	dine	dîner
	fry	frire
	mutton	mouton
	pork	porc
	roast	rôti
	salmon	saumon
	stew	stew
	feast	feast
veal	veau	
мистецтво і наука	art	art
	painting	peinture
	sculpture	sculpture
	music	musique
	beauty	beauté
	figure	figure

image	image
tone	ton
literature	littérature
poet	poète
romance	romance
story	histoire
chronicle	chronique
tragedy	tragédie
prologue	prologue
preface	préface
title	titre
volume	volume
chapter	chapitre
paper	papier
treatise	traité
logic	logique
geometry	géométrie
grammar	grammaire
noun	nom
clause	clause
gender	genre
medicine	médecine
malady	maladie
pain	peine
stomach	estomac
remedy	remède
poison	poison
alkali	alcali

архітектура	cathedral	cathédrale
	palace	palais
	mansion	Mansion
	chamber	chambre
	cellar	cellier
	chimney	cheminée
	lattice	lattice
	tower	tour
	porch	porche
	column	colonne
	pillar	pilier
	base	base
	brick	brique
	attic	attique
	tile	tuile
linte	linte	
абстрактні терміни	sense	sens
	honour	honneur
	glory	gloire
	colour	couleur
	dignity	dignité
	chivalry	chevalerie
	piety	piété
	science	science
nature	nature	
соціальне життя та внутрішня економіка	couch	couche
	chain	chaîne
	cushion	coussin
	screen	écran
	lamp	lampe
	lantern	lanterne
	blanket	blanchet
	basin	bassin
	parlor	parloir
	chess	échecs
	recreation	récréation
	leisure	loisir
	minstrel	ménéstrel
	merchant	marchand
	butcher	boucher
painter	peintre	
mason	maçon	
tailor	tailleur	

	carpenter	charpentier
одяг	fashion	façon
	dress	dress
	habit	habitude
	robe	robe
	garment	vêtement
	cape	cap
	coat	coat
	frock	froc
	collar	collier
	veil	voile
	train	train
	chemise	chemise
	lace	lacet
	embroidery	broderie
	buckle	boucle
	button	bouton
	plume	plume
	kerchief	kerchief
	boots	bottes
galoshes	galoches	
природничі об'єкти	valley	vallée
	mountain	montagne
	river	rivière
	torrent	torrent
	fountain	fontaine
	gravel	gravier
кольори	blue	bleu
	brown	brun
	vermilion	vermillon
	scarlet	écarlate
	violet	violet
	crimson	cramoisi
mauve	mauve	
інші слова	adventure	aventure
	change	changement
	clamorous	clamorous
	charge	charger
	courage	courage
	devout	dévot

dolorous	dolorous
enamour	enamor
feign	feindre
fruit	fruit
letter	lettre
magic	magie
male	mâle
mercy	merci
miserable	miserable
female	femelle
mirror	miroir
question	question
regard	regard
savage	savage
special	spécial
tempest	tempest
vengeance	vengeance
bracelet	bracelet
claret	clairet
clarinet	clarinette
dance	danse
oboe	oboe
pendant	pendentif
satin	satin
pageantry	pageantry
grace	grace
air	air
autumn	automne
dinner	dîner

	supper	souper
	large	large
	terrible	terrible
	stupid	stupide
	tender	tendre
	pleasure	plaisir
	joy	joie
	cards	cartes
	table	table
	chair	chaise
	plate	plateau
	hour	heure

ЗМІНИ У ПРАВОПИСУ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ

букви, буквосполучення	сучасна англійська	староанглійська
староанглійські 'hw' змінилися на 'wh'	what	hwoet
	wharf	hwearf
	wheel	hweol
	when	hwenne
	where	hwoer
	whether	hwoether
	which	hwilc
	while	hwil
	white	hwit
	whistle	hwistlian
	who	hwa
	whose	hwoes
	why	hwi, hwy
староанглійські 'cw' змінилися на 'qu'	queen	cwen
	quick	cwicu
	quake	cwacian
староанглійські 'ht' змінилися на 'ght'	night	niht
	light	leoht
	knight	cniht
	right	riht
	sight	gesiht
староанглійська 'u' змінилась на 'ou'	mouse	mus
	out	ut
	house	hus
староанглійська 'y' змінилась на 'u'	shut	scyttan
	thumb	thyma
	thud	thyddan
	puff	pyffan

ДЕЯКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

У «КЕНТЕРБЕРІЙСЬКИХ ОПОВІДАННЯХ» Д. ЧОСЕРА. ПРОЛОГ

Middle English	Modern English
1. acordaunt	accordant
2. amblere	ambler
3. approche	approach
4. aqueyntaunce	acquaintance
5. ascendent	ascendant
6. assente	assent
7. assise	assize
8. auditor	auditor
9. bachelor	bachelor
10. bargayne	bargain
11. bataille	battle
12. bawdryk	baldric
13. benefice	benefice
14. blankmanger	blanc-mange
15. bokeler	buckler
16. bracer	bracer
17. brifly	briefly
18. britaigne	Brittany
19. brydel	bridle
20. burgeys	burgess
21. by aventure	by chance
22. cartage	cartage
23. celle	cell
24. certeinly	certainly
25. chambres	rooms
26. champioun	champion
27. chapeleyne	chaplain
28. charite	charity
29. chaunge	change
30. chivalrie	chivalry
31. chyvachie	cavalry
32. cloke	cloak
33. cloystre	cloister
34. cofre	coffer
35. commissioun	commission
36. compaignye	company

37.confessioun	confession
38.conscience	conscience
39.contour	contour
40.contract	contract
41.corage	courage
42.cordial	cordial
43.cote	coat
44.coy	coy
45.curteisie	courtesy
46.daunce	dance
47.daunger	danger
48.diete	diet
49.dormant	dormant
50.engendre	engender
51.enoynt	anointed
52.eschaunge	exchange
53.espace	space
54.evene	average
55.excellence	excellence
56.felicitee	felicity
57.flower	flour
58.flute	flute
59.frankeleyn	franklin
60.fraternitee	fraternity
61.frer	friar
62.fustian	fustian
63.gentil	gentle
64.gowne	gown
65.grace	grace
66.habergeon	habergeon
67.homage	homage
68.hostelrye	hostelry
69.journee	journey
70.justice	justice
71.large	large
72.licour	liquor
73.liege	liege
74.madame	madam
75.maladye	malady
76.manere	manner

77.mantel	mantle
78.merchant	merchant
79.maunciple	manciple
80.melodye	melody
81.mesur	measure
82.muchel	mickle
83.nature	nature
84.noble	noble
85.offrer	offer
86.opinioun	opinion
87.overeste	overcoat
88.oystre	oyster
89.pace	pace
90.pacient	patient
91.paire	pair
92.pardoner	pardoner
93.parfit	perfect
94. parisshen	parishioner
95.particular	particular
96.patente	patent
97.penaunce	penance
98.per chance	perchance
99.persoun	parson
100. pestilence	pestilence
101. pilgrimage	pilgrimage
102. pilgrimes	pilgrims
103. pilotage	pilotage
104. pitaunce	pittance
105. plentevous	plenteous
106. point	point
107. pouch	pouch
108. povre	poor
109. poynaunt	poignant
110. praktisour	practitioner
111. preestes	priests
112. preyere	prayer
113. prioresse	prioress
114. prioresse	prioress
115. purchasour	purchaser
116. purfile	purfle

117.	purtreyn	portrait
118.	rage	courage
119.	religioun	religion
120.	rente	rent
121.	repentaunt	repentant
122.	resoun	reason
123.	respectable	respectable
124.	reverence	reverence
125.	riche	rich
126.	roialliche	royally
127.	roste	roast
128.	seege	siege
129.	seinte	saint
130.	sense	sense
131.	sergeant	sergeant
132.	servant	servant
133.	servysable	serviceable
134.	seson	season
135.	sessioun	session
136.	sclendre	slender
137.	sovereyn	sovereign
138.	special	special
139.	stable	stable
140.	stature	stature
141.	surgerye	surgery
142.	table	table
143.	taverne	tavern
144.	temperament	temperament
145.	tempest	tempest
146.	tendre	tender
147.	vavasour	vavassor
148.	viage	voyage
149.	victualler	victualler
150.	visage	visage, face

ЗМІНИ ПРАВОПИСУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ НА ПРИКЛАДІ «КЕНТЕРБЕРІЙСЬКИХ
ОПОВІДАНЬ» ДЖЕФРІ ЧОСЕРА»: ПРОЛОГ ЖІНКИ З БАТА

<p>A good wif was ther of biside bathe, But she was somdel deaf, and that was scathe. Of clooth-makyng she hadde swich an haunt, She passed hem of ypres and of gaunt. In al the parisshe wif ne was ther noon That to the offrynge bifore hire sholde goon; And if ther dide, certeyn so wrooth was she, That she was out of alle charitee. Hir coverchiefs ful fyne weren of ground; I dorste swere they weyeden ten pound That on a sonday weren upon hir heed. Hir hosen weren of fyn scarlet reed, Ful streite yteyd, and shoes ful moyste and newe. Boold was hir face, and fair, and reed of hewe. She was a worthy womman al hir lyve: Housbondes at chirche dore she hadde fyve, Withouten oother compaignye in youthe, - But therof nedeth nat to speke as nowthe. And thries hadde she been at jersusalem; She hadde passed many a straunge strem; At rome she hadde been, and at boloigne, In galice at seint-jame, and at coloine. She koude muchel of wandrynge by the weye. Gat-tothed was she, soothly for to seye. Upon an amblere esily she sat, Ywympled wel, and on hir heed an hat As brood as is a bokeler or a targe; A foot-mantel aboute hir hipes large, And on hir feet a paire of spores sharpe. In felaweshipe wel koude she laughe and carpe. Of remedies of love she knew per chaunce, For she koude of that art the olde daunce.</p>	<p>There was a housewife come from Bath, or near, Who- sad to say- was deaf in either ear. At making cloth she had so great a bent She bettered those of Ypres and even of Ghent. In all the parish there was no goodwife Should offering make before her, on my life; And if one did, indeed, so wroth was she It put her out of all her charity. Her kerchiefs were of finest weave and ground; I dare swear that they weighed a full ten pound Which, of a Sunday, she wore on her head. Her hose were of the choicest scarlet red, Close gartered, and her shoes were soft and new. Bold was her face, and fair, and red of hue. She'd been respectable throughout her life, With five churched husbands bringing joy and strife, Not counting other company in youth; But thereof there's no need to speak, in truth. Three times she'd journeyed to Jerusalem; And many a foreign stream she'd had to stem; At Rome she'd been, and she'd been in Boulogne, In Spain at Santiago, and at Cologne. She could tell much of wandering by the way: Gap-toothed was she, it is no lie to say. Upon an ambler easily she sat, Well wimpled, aye, and over all a hat As broad as is a buckler or a targe; A rug was tucked around her buttocks large, And on her feet a pair of sharpened spurs. In company well could she laugh her slurs. The remedies of love she knew, perchance, For of that art she'd learned the old, old dance.</p>
---	---